

YOLCULUĐA HAZIR MISIN?

Vacilando Kitap
Zabel Yılmaz / Güneşsiz Diyarlar Makamı

Vacilando Kitaplık No: 068

Editör: Mustafa Okumuş
Düzeltili: Yiğit Koçyiğit
Kapakta Kullanılan Eserin Sanatçısı: Çağdaş Tuğlu
Kapak Tasarım: Hakan Kaya
Sayfa Düzeni: *ademsenen.com*

1. Baskı: Mart 2026

ISBN: 978-625-97019-6-7

Baskı-Cilt: Akademi Matbaa
Güven İş Merkezi, Topkapı
Zeytinburnu / İstanbul
Sertifika No: 47610

🌐 vacilandokitap.com
📷 [instagram.com/vacilando.kitap](https://www.instagram.com/vacilando.kitap)
📌 x.com/vacilandoK
E-posta: bilgi@vacilandokitap.com

Vacilando Kitap
Emek Mah. 97. Sokak No: 19/6
Çayırova / Kocaeli
Sertifika No: 49077

© 2026, Vacilando Kitap. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ZABEL YILMAZ

GÜNEŞSİZ DİYARLAR
MAKAMI

İÇİNDEKİLER

ŞATILA'DA GÜNEŞ YOK.....	11
HİCAZ.....	17
DÖPİYES.....	22
DİLHUN.....	35
TABAKHANE.....	42
FELAKETİYLE DOLAŞANLAR.....	46
BİR BAVUL GÜNAH.....	50
BAĞDATLI NADJE.....	57
AYAKLI MEYHANE.....	62
AKORDİYON.....	69
NAR İŞLEMELİ KAPI.....	74
LEYLİM LEY.....	82

Güneşsiz diyarların tüm çocuklarına,

*“Bir gün, tařlar konuřacak.
Ve güneş, susturulmuř dillerin üzerinden yükselecek.”*

ŞATILA'DA GÜNEŞ YOK

Sıgılmıyoruz artık. Ne oraya ne buraya ne yere ne göğe. Çok kalabalığız... Her yer karman çorman, her şey birbirine girmiş. Sokaktaki elektrik telleri de öyle. Ansiklopedilerde resmedilen insan vücudundaki damarlar gibi görünüyorlar. Her yerden çıkmış, her yere girmiş, koca bir kısırdöngü içinde oraya buraya uzanıyor, bazen kafamıza değiyorlar. Yağmurlu günlerde ıslandıkça kıvılcım saçıyorlar. Bir gün bu teller birimizi öldürecek. Zamanında birilerimizi öldürdüğü gibi.

Yıllar önce savaştan kaçıp, ölmek için gelmişiz buralara. Öldükten sonra üzerime atılacak toprak için savaşmam, diyenlerdenim. Vatanınızdan kaçmayı savaşsaydınız, diyor Abu Abdu bana. Sürekli bir şeyler der zaten. Tüm gün bakkal dükkânını önündeki tahta taburede oturup yoldan geçenleri durdurarak bir şeyler söyler. Yılların tecrübesiymiş söyledikleri, akli olana nasihatmiş. Bir ömür çıkamadığı mahallenin içinde, tahta bir taburede oturarak neyi tecrübe etmiş olabilir? Sen niye buradasın, diyemiyorum. Yaşına hürmetim var. Şayet ileriye görüyor olsaydık, kaçmayı savaşsaydık belki vatanımız kurtulurdu, diyorum içimden. Sonra bakıyorum da ileriye görmüşüz aslında. Savaşın üzerinden yetmiş yıl geçmiş, kaçmayanlar kaybetmiş, biz kaçanlar ise onlardan önce kaybetmişiz.

Kafam da etraftaki kablolar gibi karışık. Her yerden bir insan çıkıyor, her evden bir ses yükseliyor. Usam'ın karısı mesela, her akşam çığlık çığığa çocuklarına bağıyor. Bugün her zamankinden fazla... Yedi çocuğun yedisi de yerinde durmuyor. Usam'ın karısı... Buradaki kadınların hiçbirinin adı yok. Ya birinin karısı ya birinin anası...

Camdan bakıp yoldan geçenleri seyrediyorum, demeyi çok isterdim. Ama buradaki evlerde cam yok. Camı bulsan sokak yok. Evlerin güneşi hiç görmeyen odalarında dünya hep karanlık. Bunalıp dışarı çıkmadan önce hava durumuna bakıyorum ama kırk derece sıcaklıkta dolanırken yine de üşüyorum.

Derme çatma binaları birbirine bağlayan daracık labirent yollardan geçiyorum. Önünden geçtiğim evdeki kadın üç günde zor kuruyacak bir leğen suyu kapısının önüne döküyor. Evlerin duvarları daha da nemleniyor, güneşli havanın bize bir faydası olmuyor. Başka bir sokağa giriyorum. Burası diğer sokaklara göre hepten dar olduğu için yan dönüp yürüyorum. Hâliyle adımlarım yavaşlıyor. Nemli duvarların rutubet kokusu başımı döndürüyor, iyice ağırlaşıyorum. Çıkışa son iki adım kala nefesimi tutup kazdığı tünelin ucuna gelen mahkûm gibi sabırsızlanıyorum. Ardı ardına geçen motosikletlerin sesi kulağıma daha gürültülü geliyor. Abu Abdu her zamanki taburesinde oturmuş bana el ediyor. Yanına gidesim gelmiyor ama birileriyle bir şeyler konuşmazsam aklımı kaçıracak gibi hissediyorum.

“Selamünaleyküm Muhab, nereye?”

“Aleykümselam Abu Abdu, Beyrut’a iniyorum.”

“Gel, gel bir çay iç.”

Cevap vermeme beklemeden bir tabure de bana çıkarıyor. Çayımı doldurup elime tutuşturuyor. Yüzünde yine sinsî, pis bir sırıtış. “Deniz kenarına mı?” diye soruyor. “Hava güzelmış bugün, biraz güneşleneceğim.” diyorum. “Güneşi boşuna kovalama Muhab, yakalayamazsın. Yüzünü Şatıla’ya göstermemeye çoktan yemin etmiş.” Yine moralimi bozuyor. Üstelik bunu yapmaktan da keyif alıyor olmalı ki yüzündeki o sırıtış hiç kaybolmuyor.

Savaştan kaçıp buraya ilk gelenlerden biri olmanın gizli gururu yüzüne bu pis sırıtışla yansıyor. Savaştan ölmeden kaçabildiğine mi

gururlanıyor yoksa bu mülteci kampına ilk gelenlerden olduğuna mı bilemiyorum. Filistin mülteci kampı denilen bu mahalleye geldiğinde çocukmuş. “O zamanlar evler tek katlıydı.” diye anlatıyor. “Güneş de girerdi, insan da yaşayabilirdi. Şimdi kalabalıklaştık, evlerin üstü de yanı da doldu, adım atacak yer kalmadı. Şimdi bırak güneşi insan bile zar zor girebiliyor bu sokaklara.” deyip çayından bir yudum alıyor. “Sığmıyoruz Abu Abdu, sığmıyoruz artık, çıkmamız lazım buradan.” diyorum. “Nasil sığalım be göt kadar yere.” diyor tespihiyle ‘ya sabır’ çekerek. Yüzündeki pis sırtış yerini üzüntüye bırakıyor. Tespihi iki tur çektikten sonra, “Bizimkiler de kabahatli.” diyor. “Bizim Şatila’dan başka mahallede yaşamamızın da çalışmamızın da yasak olduğunu bile bile doğurdular da doğurdular. Her evde on tane çocuk, nasıl sığacaksın.” Abu Abdu’nun dünyasında buradan çıkış yok, tek çıkış Filistin onun için. Ötesi yok. Duymuyor bile çıkma arzumu.

“Çocuklar, kurutulan kökleri yeşertmek içindir.” diyorum Abu Abdu’ya. Doğurduğunuz çocuklar kaybettiğiniz toprakları düşmandan geri alacak diye size umut vadeden örgüte peydahladıklarınızdır. Çünkü bu kısırlaşmış binaların arasında kurtuluş örgütleriniz ekmeğinizden kıymetlidir. Çoktan mideye indirilmiş ekmeği ejderhanın ağzından girip alması için feda ettikleriniz ise vatani geri almaktan başka hayali olmasına tahammül bile edemediğiniz gençlerinizdir, diye devam etmek istiyorum, etmiyorum. Yine atıyorum içime dilimin ucuna gelenleri. Güya konuşacaktım. Ama biliyorum ki hemen her gün sabahlara kadar kafamı kemiren, yüreğimi ezen bunca düşünceyi dile getirmek bu küçücük yerde dışlanmaktan başka bir işe yaramayacak.

“Ne dertlendin Muhab?” diye soruyor dilime dökülmeyenleri duymuş gibi ama beni asla anlamayacağı belli bakışlarıyla.

“Allah büyük, Abu Abdu, sağ olasıñ çay için.” deyip yanından kalkıyorum. “Bana bak, geçe kalma, akşam yağmur yağacak. Bu tellere tutulur da çarpılırsın maazallah.” deyip sırtıyor yine. Az önce hâline üzüldüğüm adamdan şimdi nefret ediyorum. Ruh hâlimin bu kadar hızlı değişmesine hiçbir zaman anlam veremiyorum. Bir an önce Abu Abdu’yu da nemi, rutubeti ve kalabalığı da geride bırakıp, güneşi kaçırmamak için adımlarımı hızlandırıyorum.

Beyrut’a inmek için bir dolmuşa atlıyorum. Dolmuş çok kalabalık değil. Rahat bir nefes alıyorum. İçeride Feyruz çalıyor. Ey rüzgâr, al götür beni vatanıma, diyor Feyruz. Abu Abdu, sığamadığımız yerler, dillendiremediğim şeyler gibi düşünmek istemediğim ne varsa önüme seriyor içli sesi. Kafam karışıyor yine. Ülkeme geri dönsem, bu dar sokaklardan, camsız evlerden kurtulsam, diyorum fakat bu kampa tan çıkıp ülkeye dönmemizin yasak olduğunu tekrar hatırlıyorum. Beyrut’ta başka bir mahalleye taşınısam, o da yasak. Tüm yasakları ben koymuşum gibi kendime öfkeleniyorum. Beyrut’a yaklaştıkça gürültü sessizlikle yer değiştiriyor, rutubet yerini güneşe bırakıyor. Cadde boyunca sıralanmış palmye ağaçları gözümü şenlendiriyor. Sahile beş dakika kala inip yolun geri kalanına yürüyerek devam etmek istiyorum. Hava öyle bir güzelleşiyor ki Şatila’dan çıkınca, sanırsın birkaç kilometre öteye değil de başka kıtaya gitmişim. Sahildeki kayalıklara uzanıyorum. Lüks araçlar duruyor yol kenarlarında. İçinden insanlar iniyor, her biri birbirinden pahalı kıyafetleriyle. Birkaç fotoğraf çekip yollarına devam ediyorlar. Lüks binalar, oteller, bankalar... Doğu’nun Paris’i Beyrut! Her yerin bir Paris’i vardır zaten. Tepelerdeki sedir ağaçlarına çeviriyorum kafamı. Yeşillik, deniz kokusu derken acıkıyorum. Evden çıkarken yanıma aldığım zahterli ekmekle jibnehi poşetten çıkarıyorum. Biraz atıştırdıktan sonra kayalıklara sırt üstü uzanıp güneşin her yerime dokunmasına izin veriyorum. Bu da yasak değil ya...

Akşam güneşi batmaya yakınken Beyrut hareketleniyor, meşhur gece hayatı başlıyor. Son model araçlar lüks mekanların önünde daha da sıklaşıyor. Ben de Doğu'nun Paris'inden çıkıp kendi Hindistan'ıma yol alıyorum. Kampın sokakları bu akşam hareketli görünüyor. Kurtuluş örgütünün fedai gençleri, birbirine girmiş elektrik tellerinin üzerine çamaşır asar gibi örgütün bayraklarını asmak için yarışıyorlar. Bayraktan çok ekmeğe, suya ve güneşe ihtiyacımız olduğunu anlamıyorlar. Sabah isyan eden Abu Abdu da dükkanından merdiveni getirmiş, gençlere gururla yardım ediyor. Paslı merdiven tepelerinde vatan kurtarıyor, merdivenden inip açlığa diz kırıyorlar. Katıksız sofralarda besmele çekip şükrediyorlar. İçinde bulunduğumuz çaresizliği görmezden gelip vasıfsız örgütlere militan olmayı reddetmemi hainlik gibi görüyorlar. Bu gereksiz mücadeleye zorla dahil edilmemek için başka sokağa saparak yolumu uzatıyorum. Dönüş yolunda hava iyiden iyiye kararıyor, Abu Abdu'nun dediği gibi yağmur çiseliyor. Eve adımlımı atar atmaz sağanak başlıyor. Yan binada biri kubbeye kızartıyor, üst katımdaki radyodan İsrail-Filistin savaşındaki son gelişmelerin anonsu duyuluyor. Alt katta Usam'ın çocukları, "Falafel istiyoruz." diye tepiniyor. Çocuklar sussun diye Usam'ın karısı falafel almaya gidiyor. Hayat, bu mülteci kampında her akşam olduğu gibi bangır bangır devam ediyor. Hayatımın sonuna kadar kalmak zorunda olduğum bu çukurda ne yalnız kalabiliyorum ne de sessiz. İnsan ne zaman sessizlik ister? Çok yorulduğunda mı, kafasının içinde dönüp dolaşan düşüncelerinden boğulduğunda mı? Yoksa çok yüz görüp, çok ses işittiğinde mi? Kulaklarıma pamuk tıkayıp biraz sessizliğe uzanmak istiyorum, uzanamıyorum...

Usam'ın karısının çılgılığıyla fırlıyorum yerimden. "Öldüüü!" diye feryat ediyor kadın. Herkes bir anda yalın ayak kapılara fırlıyor. "Elektiriğe çarpıldı." diye ağlıyor dövüne dövüne. Kulağımdaki pamukları fırlatıp ben de çıkıyorum kapıya. Usam, yağın sağanak yağmur altında gördüklerinin şokuyla yere çöken karısının bedenini